

Er forskningsfinansieringen blevet uddannelsernes værste fjende?

– om den økonomiske udviklings betydning for undervisningen og den pædagogiske udvikling på universitetet



Frederik Voetmann Christiansen,
Institut for Farmakologi og
Farmakoterapi, Københavns
Universitet

Abstract. *Analysen tager udgangspunkt i den kraftige stigning i brug af postdoc-ansættelser frem for adjunktansættelser på universitetet pga. forskningsfinansieringen og ser på betydningen af dette for uddannelserne og undervisningen. En postdoc kan nemlig ikke på samme måde som en adjunkt bidrage til undervisningen, og derfor forringes universitetets muligheder for at prioritere kvalitetsudvikling af undervisningen – hvilket er paradoksalt netop nu hvor ledelsen ønsker at fokusere på undervisningskvalitet. Analysen giver forslag til hvad universitetet kan gøre, og opfordrer også det politiske niveau til at indse den negative konsekvens som ændringen af forskningsbevillingerne har fået for uddannelserne. Man bør derfor overveje hvordan både stillingsstrukturen og bevillingssystemet kan ændres for at sikre kvalitet i uddannelserne.*

En ny model for forskningsfinansiering hvor midlerne ikke tildeles universitetet gennem basisbevillinger men som konkurrenceudsatte midler, er for alvor accelereret siden ca. 2005. Det har været en kulturrevolution på universiteterne som jeg vil argumentere for har haft en meget uheldig indvirkning på uddannelserne. Der er ikke tvivl om at der faktisk er kommet mange flere midler til forskning i de seneste år – særligt inden for de naturvidenskabelige og tekniske områder. Selvom de fleste i universitetsverdenen er glade for at der er kommet flere forskningsmidler, har der været rejst en del kritik af at midlerne i så vid udstrækning som tilfældet er, er udmøntet som “konkurrenceudsatte midler” og ikke som en forøgelse af universiteternes basisbevillinger. Det diskuteres blandt andet om den type kortsigtet “projektforskning” det medfører, er en god måde at skabe frugtbare forskningsmiljøer på. Det kan jeg godt have min tvivl om, men det er ikke det der skal diskuteres her.

Det jeg derimod vil diskutere og kommentere på, er de konsekvenser som de ændrede finansieringsmetoder af forskningen har for *undervisningen* på universitetet – konsekvenser som jeg mener har været underbelyst i diskussionen af universiteternes udvikling. Her tænker jeg ikke snævert på de naturvidenskabelige områder, men på universitetsområdet generelt. I og med at det teknisk/naturvidenskabelige område har tiltrukket størstedelen af de nye forskningsmidler, er det imidlertid klart at ændringerne er sket hurtigere her end på de øvrige fakulteter. Da det samtidig er inden for disse fagområder at jeg personligt har fulgt udviklingen, vil jeg koncentrere mig om de naturvidenskabelige, farmaceutiske og biovidenskabelige fakulteter ved Københavns Universitet.

Ændring i tildelingen af forskningsbevillinger oplevet gennem adjunkt-pædagogikum

Et af de steder hvor jeg især har oplevet ændringerne, har været i relation til deltagerne i adjunkt-pædagogikumuddannelsen for de tre fakulteter SCIENCE, FARMA og LIFE på KU. Jeg har undervist på denne uddannelse i de sidste fire år. Uddannelsen befolkes, som navnet antyder, af adjunkter, men også af enkelte lektorer og seniorforskere samt ikke mindst af et stort og stigende antal med stillingsbetegnelsen *postdoc*.¹ Inden for de sidste par år har der været en eksplosion i antallet af postdoc'er således at der nu er flere postdoc'er end adjunkter på kurset. Hvad er forskellen på en adjunkt og en postdoc? En adjunkt skal bruge op mod halvdelen af sine fire år på at undervise, og han/hun skal følge adjunkt-pædagogikum. En postdoc har typisk en kortere forskningsansættelse (1-3 år), som regel med ganske lidt undervisning.

Som udgangspunkt *skal* man som postdoc ikke have adjunkt-pædagogikum, men det er selvfølgelig utilfredsstillende for fakulteterne at de postdoc'er de har ansat, ikke skal/kan kvalificere sig undervisningsmæssigt som forberedelse til senere at kunne søge et lektorat. Derfor opfordrer fakulteterne da også generelt deres postdoc'er til at følge adjunkt-pædagogikum og herunder få undervisningsopgaver i en grad der kan sikre at de faktisk kan følge kurset, få supervision i tilknytning til deres undervisningspraktik og opnå den for et lektorat nødvendige undervisningsmæssige certificering. Det stigende antal postdoc'er på adjunkt-pædagogikum afspejler således et stigende antal postdoc'er på universitetet som sådan. Det vender jeg tilbage til nedenfor.

1 Postdoc er på dansk betegnelsen for hvad der på engelsk kaldes "postdoctoral research", i Danmark svarende til "efter ph.d.-studiet". En postdoc-stilling er således typisk en midlertidig stilling som påbegyndes efter opnåelse af ph.d.-graden og typisk inden for få år herefter. Forskeren vil typisk være tilknyttet et specifikt forskningsprojekt eller en specifik forskningsgruppe hvor der er opnået et stipendium til stillingen.

Men tilbage til deltagerne på adjunkt-pædagogikum. En tilbagevendende frustration blandt de *adjunkter* der deltager i adjunkt-pædagogikumforløbet, er at de føler det vanskeligt at konkurrere med postdoc'er i forhold til at søge de få lektorater der opslås. Konkurrencen opleves som et stort pres. Det skyldes at mens adjunkten underviser 500-840 timer om året, så har de fleste postdoc'er kun ganske lidt undervisning (nogle dog i omegnen af 100 timer om året). Det betyder, alt andet lige, at adjunkten over en fireårs periode har mellem et og to år mindre tid til at kvalificere sig forskningsmæssigt end postdoc-kollegaen i et forløb af tilsvarende længde. Ganske vist tæller undervisningserfaring og pædagogisk udviklingsarbejde også i bedømmelsen af kvalifikationer ved lektoropslag, men der hersker ikke blandt deltagerne i vores adjunkt-pædagogikum nævneværdig tvivl om at det er ansøgenes forskningsmæssige kvalifikationer der for alvor betyder noget i bedømmelsen af kvalifikationer ved lektorbesættelser. Rationalet synes at være at på dette niveau skal man først og fremmest kunne forske – undervise kan man altid lære. Er der hold i denne bekymring? Det svinger nok fra bedømmelsesudvalg til bedømmelsesudvalg og institution til institution, men der er næppe grund til at betvivle at der for mange adjunkter faktisk er grund til bekymring. Den generelle vurdering er at undervisningskvalifikationer ikke vægtes nær så højt som antallet af publikationer på publikationslisten. Det skal dog retfærdigvis siges at vurderingen alene baserer sig på episodisk viden.

De ansatte i postdoc-kategorien er tilsvarende berettiget bekymrede for ikke at være lige så undervisningsmæssigt kvalificerede til at søge og få et lektorat som deres adjunktkolleger. Så selvom det ikke er obligatorisk for dem, føler de sig tvunget til at tage adjunkt-pædagogikum og til at "få lov" til at undervise så meget at de faktisk kan dokumentere deres undervisningsmæssige kvalifikationer og erfaringer. For mange af de postdoc'er der indgår i adjunkt-pædagogikumforløbet, er det tit vanskeligt at sikre gode supervisionsforløb fordi de ofte har så lidt undervisning, eller også er den undervisning de har, ofte af meget isoleret karakter, fx to adskilte forelæsninger og lidt laboratorieundervisning/-vejledning på et stort kursus. Kursusansvar eller ansvaret for længere forløb overlades sjældent til postdoc'er – og ikke sjældent må de gå "tiggergang" hos kollegerne for at få noget undervisning. Det betyder at de får og har det vanskeligere med at forholde sig til de teoretiske dele af adjunkt-pædagogikum der fokuserer på planlægning af hele forløb fra udvikling af mål til afholdelse af eksamen. En postdoc sætter ord på dette i tekstboks 1 som stammer fra evalueringen af den teoretiske del af adjunkt-pædagogikum.

Tekstboks 1: En postdoc beskriver problemet

Jeg mener, at det er et problem, at adjunktpædagogikum er identisk for postdoc (og måske adjunkter) og så lektorer. Jeg har snakket med mange, som måske kun har lidt undervisning og som regel spredt ud på flere kurser. Dvs. at nogle af de ting, som bliver behandlet vedrørende opsætning af kursus og evaluering bliver noget abstrakte og et eller andet sted virker irrelevante, fordi man som postdoc sjældent har nogen som helst indflydelse på opbygningen af et kursus eller evalueringen af det for den sags skyld. Jeg synes, at det har været interessant og lærerigt det hele, men når kurset er så stort (læs tager så meget tid), så begynder man ufrivilligt at skære i de ting man orker at sætte sig ordentlig ind i og de ting man ikke gør. Det gør det til en del spildtid desværre.

Uanset om de er ansat i den ene eller den anden stillingskategori, er frustrationen over undervisningen ofte til at tage og føle på blandt deltagerne i adjunktpædagogikum. Det skyldes ikke kun at det er nyt og udfordrende at undervise, hvad det jo som regel er, men i høj grad også at det er vanskeligt at give undervisningen den tid den fortjener. Ikke fordi man ikke vil det eller ikke synes det er spændende, men fordi det enten fylder for meget eller for lidt i den virkelighed man pga. sin stillingsbetegnelse og universitetets rationaler befinder sig i. Det kan måske fremstå lidt negativt med alle disse frustrationer, og jeg vil da også skynde mig at sige at det heldigvis ikke er det der fylder mest i adjunktpædagogikumforløbet. Som hovedregel har deltagerne i forløbet – uanset deres stillingsbetegnelse – det tilfælles at de i det år vi har noget med dem at gøre, enten er eller bliver oprigtigt optaget af undervisning. Deltagerne mener generelt at undervisning er vigtigt, og at der er behov for en styrkelse af undervisningen på universiteterne. Og de vil det gerne. Men hvad der er vigtigt fra et 3.-persons-perspektiv, kan være vanskeligt at få til at hænge sammen med det 1.-persons-perspektiv man skal agere ud fra. I tekstboks 2 findes uddrag af et fokusgruppeinterview med fem deltagere fra vores adjunktpædagogikumuddannelse der belyser den vanskelige situation adjunkter og postdoc'er skal manøvrere i når de skal forvalte deres forskning og undervisning. Der er repræsentanter fra fakulteterne SCIENCE, LIFE og FARMA blandt de interviewede

Tekstboks 2: Fokusgruppeinterview med adjunkter og postdoc'er om balancen mellem forskning og undervisning

Interviewer: Oplever I at undervisning generelt bliver prioriteret i de miljøer I kommer fra, altså som noget som man også skal tage alvorligt?

S1: På mit institut gør man i hvert fald ... Der har undervisning haft meget høj status, og i en årrække har det været sådan at det har haft højere prioritet end forskningen. Det er måske ved at vende lidt nu, for instituttet bliver lidt straffet for det nu fordi fakultetsmæssigt og universitetsmæssigt er der nogle andre prioriteringer, men ... der er mange gode lærere på mit institut, synes jeg.

Interviewer: Hvad med jer andre?

S2: Nej, jeg synes der er klart tydeligt højere prioritet og status til forskning end til undervisning ... Det synes jeg.

S3: Det synes jeg også, helt sikkert.

S4: Det er jeg enig i: Jeg er enig med [S2].

S2: Meget signifikant kan man sige i virkeligheden ...

S3: Tværtimod, så føler man nogle gange ... at det er nærmest som om de griner bag ens ryg hvis man bruger meget tid på undervisningen, for det er sådan ... "Arh, du er godt klar over at du skyder dig selv rimelig meget i foden med det dér, ikke?"

S2: Jeg synes meget det kommer til udtryk i at der er mange af de dér små samtaler som handler om at folk føler sig belastet af at skulle lave undervisning.

S3: Ja!

S2: ... fordi ... hvilket implicit siger: Jeg ville hellere, eller jeg har brug for at bruge tiden på noget andet. For vi ved jo alle sammen godt at det tager lang tid at lave god undervisning. Rigtig lang tid for os unge, men det tager også rimelig lang tid selv for de ældre hvis de skal gøre det godt. Og det ved de jo. Vi ved jo alle sammen godt at vi kan gøre det bedre hvis vi brugte mere tid, men vi ved også alle sammen godt at ... Vi synes ikke vi har [tiden] ... Og hvis vi skal prioritere, bliver vi nødt til at skære noget af den tid væk som vi skal bruge på undervisning, for at gøre det rigtig godt, ikke?

S4: Men det følger jo også naturligt af at vi kan søge bevillinger på at forske, men vi kan ikke søge bevillinger på at undervise. Altså hvis vi skal ud til fondene – forskningsrådene og Carlsberg og Villum Kann og alle dem dér, så er det jo på baggrund af vores forskning at vi kan få de ansøgninger igennem. Den virkelighed bliver vi nødt til at afspejle i vores adfærd ... Og det er jo ikke ... Jeg synes ikke det dermed er sagt at vi ikke kan lide at undervise, eller at vi ikke anser undervisning for vigtigt. Det gør vi, det synes jeg. Jeg synes vi tager det seriøst, og jeg synes vi bruger meget tid på

fortsættes næste side

det, men det er klart at når vi nu nærmer os marts måned her, og der er deadline til forskningsrådene, jamen så kan det ikke undgås andet end at vi begynder at fokusere over i den boldgade, og det gør vi altså de der to til tre gange om året. Og det er ikke fordi vi er onde ved de studerende, det er fordi at pengene skal komme et sted fra, og fakultetet giver os ikke ret mange ... så altså ... det er ikke for at være tarvelig, det er det sgu ikke ... det er ikke fordi vi negligerer undervisningen. Det er fordi at pengene kommer fra den anden kasse af. Det er realiteterne.

Det der i tekstboks 2 gives udtryk for, svarer nøje til den oplevelse jeg har af undervisningens stilling på universitetet. Man har dygtige og engagerede lærere der gerne vil deres undervisning og samspillet med de studerende om det at blive dygtigere, men som på grund af udviklingen ikke kan afse den tid til undervisningen de føler den fortjener.

Adjunkter, postdoc og forskningsbevillinger

Postdoc-kategorien passer rigtig godt til det stigende fokus der er kommet på konkurrenceudsatte forskningsmidler. Når man ansøger om forskningsmidler, er det jo netop midler til forskning der søges – og ikke midler til undervisning. Det er derfor bekvemt for forskningsråd, fonde, ansøgere og universiteter at der findes en stillingskategori hvor man ikke behøver at bekymre sig nærmere over hvordan ansøgeren som ansat skal indgå i undervisning osv. I takt med at fokus på universiteterne er blevet rettet mod de konkurrenceudsatte midler, er der derfor også blevet ansat stadig flere postdoc'er på universiteterne. Dette er bl.a. også tilskyndet af det frie forskningsråd der bidrager til væksten i antallet af postdoc'er gennem forskeruddannelsesprogrammet med det ikke så lidt vovede navn "Sapere Aude".

Tallene for udviklingen inden for de forskellige stillingskategorier er sparsomme, men nogle få indikationer kan gives (se tabel 1). Fra 2007 til 2008 var der en stigning i antallet af ansatte på adjunktniveau (dvs. både "adjunkt", "forsker" og "postdoc") på KU fra 484 til 614, svarende til en stigning på 27%. Størstedelen af stigningen kan tilskrives en stigning i antallet af ansatte på adjunktniveau på SCIENCE (der i parentes bemærket samtidig har haft store fyringsrunder blandt det fastansatte personale i 2009 og 2010). Den voldsomme stigning skete imidlertid *alene* i postdoc-kategorien. Faktisk var der et fald i de to andre kategorier.

Tabel 1. Antallet af ansættelser på adjunktniveau. Kilde: Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2010 (baseret på tal fra UNI-C). Tallene er endnu ikke udgivet.

	KU NAT	KU HUM	KU øvrige	KU samlet
Adjunkt	18	15	121	154
Forsker	0	0	6	6
Postdoc	72	42	210	324
Total, 2007	90	57	337	484
Adjunkt	16	23	110	150
Forsker	0	0	0	0
Postdoc	165	69	229	464
Total, 2008	181	92	341	614

Stigningen i forskningsårsværk til trods skete der fra 2007 til 2008 et fald i antallet af undervisningsårsværk på ca. 5 % samlet set for SCIENCE, LIFE og FARMA på KU, mens antallet af optagne studerende og STÅ-produktionen steg. Tallene for KU som helhed peger i samme retning. Der bliver stadig færre lærere til at undervise stadig flere studerende². Der findes endnu ikke (hos Danske Universiteter i hvert fald) tal for antallet af undervisningsårsværk for 2009, men med de kraftige besparelser der har været på universitetet de sidste to år, er der ingen grund til at antage at besparelserne på undervisning ikke fortsætter i både 2009 og 2010, i hvert fald på TEK-NAT-området.

Hvorfor sparer man år for år så dramatisk på undervisningen når nu bevillingerne til universiteterne er øget? Det simple svar er at uddannelse er blevet en dårlig forretning: "Pengene kommer fra den anden kasse". Og dén kasse har ingenting – eller i hvert fald meget lidt og kun indirekte – at gøre med undervisning. Et af de fund der blev gjort i forbindelse med den i øvrigt meget udsældte McKinsey-rapport fra 2009, var at uddannelsestaxametrene er helt utilstrækkelige til at dække udgifterne til uddannelse.

2 Kilde: Danske Universiteters statistiske beredskab, 2010. Tallene kan findes på Danske Universiteters hjemmeside http://dkuni.dk/politik_debat/statistik/testside/universiteternes_statistiske_beredskab/.

Universitetets tiltag for at styrke den pædagogiske indsats

Skiftende undervisnings- og forskningsministre og senest Akkrediteringsrådet har gennem de seneste 20 år lagt pres på universiteterne for at få dem til at styrke den pædagogiske indsats. Det var således ministeriet der (i 1994) pålagde universiteterne at adjunkter skulle have en pædagogisk uddannelse inkluderende supervision. At presset kom udefra i Danmark, adskiller sig fra udviklingen i Norge hvor det var universiteterne selv der tog initiativ til etablering af krav til de ansattes pædagogiske uddannelse. Der er nok en tendens til at i hvert fald de "gamle" universiteter i Danmark har været noget fodslæbende i forhold til pædagogisk efteruddannelse af lærerne. Det har faktisk ændret sig. Universiteterne gør nu ganske meget for at styrke undervisningen. Udvikling af adjunktpædagogikumuddannelsen har nok været den mest centrale satsning der er gjort på KU's naturfaglige fakulteter. Denne uddannelse er udviklet til en robust og naturlig del af institutionen over en periode på 10-15 år. Uddannelsen er gradvis udviklet og udvidet over tid og har de sidste 5-6 år haft et samlet omfang på ca. 250 timer, i tråd med de mål rektorkollegiet satte for uddannelserne i 1997³.

Adjunktpædagogikum er strategisk vigtigt for universitetet på grund af det igangværende generationsskifte. Når de unge forskere/undervisere får en pædagogisk uddannelse, kan de være med til at præge hvordan undervisning opfattes og praktiseres på institutterne på længere sigt. Det er en fornøjelse at konstatere hvordan mange af adjunktpædagogikumdeltagerne faktisk magter at skabe nye typer undervisning med stort læringsudbytte for de studerende, og at de bliver ved med at gøre det, også efter at de har afsluttet adjunktpædagogikumforløbet. KU er netop i gang med at vedtage fælles retningslinjer for adjunktpædagogikum for alle universitetets fakulteter således at det høje ambitionsniveau fra de bedst fungerende modeller for adjunktpædagogikum udbredes til alle KU's fakulteter.

I tillæg til indsatsen med adjunktpædagogikum er der inden for de sidste år taget andre initiativer på universitets- eller fakultetsniveau der skal tjene til at styrke den pædagogiske indsats og kvaliteten af undervisningen. Inden for de seneste par år omfatter det fx:

- at ph.d.-studerende skal følge et universitetspædagogisk kursus som del af deres ph.d.-forløb
- at alle fakulteter har fået kvalitetssikringsprocedurer der sikrer at undervisning bliver evalueret med faste mellemrum, og at der er systematiske opsamlinger på evalueringerne

³ Rektorkollegiet: *Pædagogisk uddannelse af adjunkter på de højere uddannelsesinstitutioner*, januar 1997, journalnr. 1996-2066-01. Kopi kan fås ved henvendelse til forfatteren.

- at undervisere på de engelsksprogede eliteuddannelser skal certificeres i forhold til deres engelsksproglige kompetence; på et enkelt fakultet gælder dette alle ansatte
- at kommende ph.d.-vejledere skal følge et kursus i ph.d.-vejledning; på nogle universiteter er der også planer om certificering af specialevejledere
- at der fra 2011 stilles krav om medsendelse af en undervisningsportfolio ved ansøgning til alle stillinger på lektor- og professorniveau samtidig med at kravene til bedømmelsen af undervisningskvalifikationer ved stillingsbesættelser skærpes.

De fleste af disse initiativer er for så vidt fornuftige nok, og jeg tror da også at de kan bidrage til at gøre undervisningen bedre. På et overordnet plan er det udtryk for at universiteterne efterhånden påtager sig et ansvar for at lærerne får mulighed for at udvikle sig pædagogisk. Det er dog karakteristisk at alle disse nye tiltag tager sig ud som *øgede krav* til dem der skal forestå undervisningen, samtidig med at kravet om at skaffe eksterne midler til forskning øges, og at de ressourcer der bruges på uddannelse, er stadig faldende.

Hvis undervisningen på universiteterne for alvor skal løftes, må der i tillæg til den pædagogiske indsats gives *øgede ressourcer til undervisning* ligesom *prioriteringen af undervisningen* generelt må øges. Begge dele går det desværre den forkerte vej med, og det er en katastrofal udvikling for Danmark som videnssamfund på længere sigt. I tekstboks 3 er endnu et uddrag fra interviewet med adjunkterne. Uddraget ligger i umiddelbar forlængelse af uddraget i tekstboks 2.

Tekstboks 3: Fokusgruppeinterview med adjunkter og postdoc'er

(fortsat fra tekstboks 2)

S5: Når det er sagt, så synes jeg egentlig også ... Min fornemmelse er at de fleste undervisere, de bruger den tid de bør, på den undervisning. Jeg synes ikke det bliver sjoflet eller ...

S4: Det synes jeg heller ikke ...

S5: Jeg synes inden for hvad man reelt får til det, der er folk engagerede og gør det absolut så godt de kan. Man vil gerne, og man vil gerne have god respons også og god feedback fra studerende.

S2: Jeg tænker mest på det med der er ikke sådan ret mange ... synes jeg i hvert fald ikke ... Jeg oplever ikke der er sat særlig mange ressourcer af, kan man sige ... ud over det som du lige bruger på at detailforberede undervisningen, til at have

fortsættes næste side

en ... til stadighed bruge ressourcer til at udvikle hele undervisningen – på at kommunikere med sine kolleger, på at sidde inde til de andres undervisning og sådan nogle ting, som jeg tænker: "Jeg burde jo egentlig følge mange af de kurser, eller i hvert fald gå til dem en gang imellem, som er forudsætninger for de kurser som mine studerende har." For jeg ved jeg ville blive bedre til at undervise og tilrettelægge mit pensum hvis jeg gik ned og lyttede og så hvordan de andre underviste og sådan nogle ting. Men altså ... og det ville jo være godt hvis instituttet organiserede sådan nogle ting og tog debatter om det og sådan nogle ting. Man skulle have en eller anden form for pædagogisk og faglig udvikling og få sådan nogle ting prioriteret. Og det synes jeg er meget lavt prioriteret på instituttet. Og det er jo sådan set bare ressourcespørgsmål – og prioritetsspørgsmål som helt naturligt falder ud til forskningens fordel.

[Der mumles generel tilslutning fra flere]: Ja.

Hvad bør der gøres?

Universiteternes nye "stærke ledelser" ved godt – må man antage – at det går den forkerte vej med ressourcerne til undervisning og uddannelse, men kan have svært ved for alvor at gøre noget ved det. Reelt set indsnævres det råderum som de kan lede inden for, år for år. Universitetslovens udvidede beføjelser giver dem ikke voldsomt store muligheder for at påvirke hvordan der prioriteres.

Jeg vil indrømme at det ikke er let at se hvad universiteterne kan gøre for at styrke undervisningen, andet end at lægge pres på politikerne for at få en ændring af den nuværende bevillingspraksis (hvad der jo også forsøges). Men lad mig alligevel pege på nogle spørgsmål der er en overvejelse værd:

- Hvordan kan man sikre sig at postdoc'er faktisk bidrager til universiteternes undervisning i et rimeligt omfang?
- Hvordan kan man sikre sig at der til stadighed ansættes adjunkter?
- Skal man i lyset af den nye situation, hvor der ansættes færre adjunkter og flere postdoc'er, udvikle adjunktpædagogikum i flere varianter – et til postdoc'er og et til adjunkter – og hvad vil konsekvenserne heraf være?
- Hvad kan være en fornuftig målsætning for forholdet mellem antallet af adjunkter og antallet af postdoc'er hvis man på længere sigt skal have bæredygtige uddannelser?
- Hvordan kan man begrænse hvor store dele af basisbevillingerne der afgives til medfinansiering af (delvis) eksternt finansierede projekter i regi af især EU og private fonde?

- Hvordan kan man sikre at god undervisning og det at tage ansvar for undervisning på en uddannelse kan belønnes og bliver belønnet, snarere end (indirekte) straffet?
- Hvordan kan man sikre sig at forskningen ikke bliver undervisningens værste fjende, og at man får styrket sammenhængen mellem forskning og undervisning?

Jeg har ikke patentløsninger på disse spørgsmål, men mener det er spørgsmål universiteterne hurtigt må finde svar på hvis den økonomiske udhuling af uddannelserne skal stoppes og vendes til noget mere bæredygtigt.

I forhold til det (folketings)politiske niveau må man håbe på at den negative konsekvens som ændringen af forskningsbevillingerne har fået for uddannelserne, er utilsigtet. Man har på én gang ønsket større konkurrence og øget kontrol med brugen af forskningsmidlerne og herunder forrykket balancen mellem basismidler og konkurrenceudsatte midler. Men har forligsparterne samtidig tænkt igennem hvad konsekvenserne for uddannelsernes kvalitet og indhold er?

Der er behov for at kigge grundigt både på stillingsstrukturen og på bevillingssystemet med kvalitet i uddannelserne for øje hvis uddannelserne ikke skal lide en stille, udmarvende død. På længere sigt er den generelle opprioritering af den pædagogiske indsats ikke tilstrækkelig til at opveje den gradvise økonomiske udsultning.